

Славица Бркић
Миланка Димитријевић
Љиљана Милић
Зоран Пашалић
Мирјана Николић
Проф. др Александра Чавошки

Истраживање

Прекршаји из области
заштите животне средине
(период 01.01.2009—31.12.2010.)

Истраживање
Прекршаји из области
заштите животне средине
(период 01.01.2009—31.12.2010.)

Истраживање
Прекршаји из области заштите животне
средине (период 01.01.2009—31.12.2010.)

Аутори:
Славица Бркић
Миланка Димитријевић
Љиљана Милић
Зоран Пашалић
Мирјана Николић
Проф. др Александра Чавошки

Дизајн: comta

Штампа: Оригинал

Тираж: 600

ISBN 978-86-85207-70-9

Напомена: Ставови изречени у публикацији
припадају искључиво ауторима и не представљају
нужно званичан став Мисије ОЕБС у Србији.

Садржај

Увод |5|

Пракса у државама чланицама Европске уније |6|

Истраживање |11|

I – Анализа по захтевима подносилаца – предметима |12|

II – Анализа по законима

1. Закон о заштити животне средине |16|

2. Закон о процени утицаја на животну средину |18|

3. Закон о заштити природе |20|

4. Закон о заштити ваздуха |22|

5. Закон о заштити од буке у животној средини |24|

6. Закон о водама |26|

7. Закон о шумама |28|

8. Закон о управљању отпадом |30|

9. Закон о амбалажи и амбалажном отпаду |32|

10. Закон о биоцидним производима |33|

11. Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда |34|

12. Закон о заштити од нејонизујућих зрачења |35|

13. Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности |36|

14. Закон о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и његовом уништавању |37|

15. Закон о хемикалијама |38|

III – Анализа по субјектима права обухваћеним поднетим захтевима и изреченим санкцијама

1. Физичка лица |42|

2. Предузетници |43|

3. Правна лица |44|

4. Одговорна лица |45|

Закључци |47|

Увод

Екологија је наука о животној средини, утемељена у 20. веку. Проучава односе живих бића према средини у којој живе, однос средине према живим бићима и међусобни однос живих бића у одређеној средини. Појам екологија потиче од грчких речи: *oikos* – дом, домаћинство и *logos* – наука, истраживање.

Класична екологија се бавила међусобним односом организама и њиховим односом са природом, док се нова екологија бави комплексним изучавањем појма животне средине и обухвата многе природне, друштвене и техничке науке, како би створила услове за решење великих проблема проузрокованих наглим погоршањем стања природе услед загађујућих материја које се емитују у земљу, воду и ваздух, као и услед нагомилавања огромних количина разноврсног отпада. Развој цивилизације, развој индустрије и пољопривреде, експанзија саобраћаја и савремених делатности људи, пораст становништва до граница могућег опстанка, битно су пореметили складан однос човека и природе. Такав однос, уз прекомерно коришћење природних ресурса, недостатак хране, промену глобалне климе, смањен озонски омотач, смањен заштитни шумски појас на Земљи, све веће коришћење нуклеарних сировина за добијање потребне енергије и нагомилавање атомског оружја и пораст радиоактивности, води човечанство у самоуништење.

Загађивање природе, чија је контрола тешко остварива, угрожава сав живи свет. Слободно, неконтролисано испуштање отпадних материја у околину доводи до потпуне промене подручја и чини га неподесним за живот уопште, до угрожавања биљног и животињског света и истребљивања многих врста.

Испуштање издувних гасова из индустријских постројења и све већег броја аутомобила у ваздух доводи до стварања киселих киша које уништавају биљни свет. Индустријски отпад избачен у реке уништава њихов живи свет, јер садржи све већу количину фосфатних једињења из средстава за прање, затим масти, уља и разне минералне соли,

вештачка ђубрива која доводе до прекомерног стварања алги које троше кисеоник неопходан за очување рибљег фонда и водених биљака. Исто погубно дејство по живи водени свет има и изливање канализације у водотокове.

Смеће се производи у огромним количинама. Смањује се простор за његово одлагање. Усложњава се прерада и поновно искоришћење отпада, због његове разноврсности. Опасан отпад представља нарочито велики проблем, јер отровне супстанце које садржи, директно или преко продуката разградње, утичу на природну околину и на здравље људи и свег живог света.

Радиоактивни отпад је нарочито штетан, јер његово негативно дејство на природно окружење траје хиљадама година.

Еколошки поремећаји настају када животна средина почиње негативно да делује на опстанак живих врста и промену квалитета живота. Могу бити локални или глобални, већи или мањи, да трају неколико месеци или неколико милиона година, могу бити изазвани природним или људским фактором, могу довести до нестајања једне или више живих врста.

Налажење решења за бројне еколошке проблеме захтева комплетан увид у стање животне средине, вршење процене стварног стања, вршење израде пројеката за побољшање квалитета живота и отклањање насталих поремећаја.

Република Србија је током 2009. године донела „сет еколошких закона” у области заштите животне средине, а по доношењу закона, у истој години и 2010. и бројне подзаконске акте чија примена треба да омогући развијање наше земље и приближавање Србије европским стандардима.

Пракса у државама чланицама Европске уније

Имајући у виду неопходност усклађивања националних прописа и праксе рада прекршајних судова у области животне средине, неопходно је анализирати праксу прекршајних судова у државама чланицама Европске уније. Резултати овог истраживања показују велику сличност између поступања прекршајних судова у Србији и ових судова у различитим државама чланицама Европске уније. Неколико закључака се могу извући из анализе рада прекршајних судова:

- Нова надлежност судова у великој мери је последица обавезе усклађивања домаћих прописа са прописима ЕУ, која је довела до доношења великог броја еколошких закона којима су поверене нове надлежности овим судовима.
 - Уколико се погледа број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка, уочава се мањи број захтева на основу еколошких закона који су донети у току 2009. и 2010. године, што се објашњава чињеницом да је примена неких закона била одложена, али и да је делотворна примена ових закона била условљена и благовременим доношењем подзаконских аката, што није увек био случај.
 - Број одбачених захтева за покретање прекршајног поступка, донетих решења о обустави прекршајног поступка и ослобађајућих пресуда објашњава се непотпуним и неуредним захтевима, као и неадекватним доказима које достављају подносиоци захтева. Подаци које су доставили јавни тужиоци о поступању у области животне средине указују на сличне проблеме који се тичу броја одбачених пријава. Као најчешћи разлози за одбацивање се наводе „непотпуне кривичне пријаве у овим предметима... и недостаци у доказном материјалу”.¹
 - Значајно је већи број осуђујућих пресуда у посматраном временском периоду, што указује на делотворније поступања прекршајних судова.
- Подаци показују да прекршајни судови, за прекршаје из области екологије најчешће изричу казне у минимално прописаном износу, што се некада карактерише као блага казнена политика.
 - Подаци такође показују неопходност јачања сарадње између судија прекршајних судова, јавних тужилаца и инспектора како би се обезбедила делотворна казненоправна заштита животне средине.
 - Подаци прекршајних органа показују и врло ниску еколошку свест грађана, али и великог броја компанија које својом активношћу доприносе загађивању животне средине.

1. Пракса у државама чланицама Европске уније

Како се Европска унија састоји од 27 различитих правних система који се међусобно значајно разликују, њихово усклађивање и јединствена примена комунитарног права су се показали као основни изазови за Европску унију. Један од начина за успешно усклађивање националних прописа захтевао је претходно упознавање са прописима државама чланицама у области животне средине, како би се успешно припремили и потом усвојили прописи Европске уније којима се прописују правила у областима које потпадају под појам животне средине. У том циљу Комисија,² као и друга тела Европске уније редовно спроводе студије које се баве поступањем кривичних и прекршајних судова у државама чланицама Европске уније. Једна од врло значајних студија³ коју је спровела Комисија бавила се упоредно-правном анализом кривичног законодавства држава чланица, а све у циљу процене делотворности кривичноправне заштите у државама чланицама. Не мање значајна је и студија коју је спровела Радна група за кривично гоњење у оквиру

2 Списак различитих студија је доступан на http://ec.europa.eu/environment/legal/crime/studies_en.htm

3 "Study on environmental crime in the 27 Member States", Study JLS/D3/2006/05, FINAL REPORT, <http://ec.europa.eu/environment/legal/liability/index.htm>

1 Јован Крстић, „Анализа поступања јавног тужилаштва за кривична дела из главе 24 Кривичног законика од 2006. до 2009. године”, Тужилачка реч, бр. 17, стр. 36.

ИМПЕЛ-а (*European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law*), која се бави применом кривичних и еколошких прописа у државама чланицама Европске уније.⁴ Ова студија је врло значајна за упоређивање праксе у државама чланицама са праксом прекршајних судова у Србији. Ипак, оно што знатно отежава само поређење и извођење закључака јесте чињеница да се казненосудске системи у Европској унији значајно разликују и да је понекад врло тешко поредити одређене институте. Ипак, неке сличности које се могу уочити у раду прекршајних судова биће овом приликом приказане.

2. Условљеност доношења националних прописа поступком њиховог усклађивања са комунитарним правом

Нове надлежности прекршајних судова у области животне средине су великим делом последица убрзаног поступка усклађивања домаћег права са комунитарним правом. Ова обавеза усклађивања важи како за државе кандидаткиње или потенцијалне кандидате тако и за државе чланице Европске уније, с том разликом да државе чланице одговарају за неуношење у своја национална права или непримену комунитарног права. Како би испуниле своје обавезе, државе које желе да постану чланице и оне које су већ чланице стално усвајају или мењају важеће прописе којима се врши усклађивање. Имајући у виду „хиперпродукцију” прописа у ЕУ у области животне средине, не зачуђује чињеница да је и у Србији од 2004. године донет велики број еколошких прописа, који регулишу различите области које потпадају под животну средину. Сви ови нови прописи утврђују еколошке деликте, који обухватају и прекршаје које могу учинити физичка лица, предузетници, правна лица и одговорна лица у правним лицима, чиме се стално шире и усложњавају надлежности прекршајних органа у овој области. Исто важи и за државе чланице Европске уније које постижу различите резултате у уношењу и примени комунитарних

прописа, који се најлакше могу утврдити праћењем статистичких података о броју поступака којима Комисија обезбеђује делотворну примену комунитарних прописа.⁵

3. Систем еколошких деликата

Системи еколошких деликата се у одређеној мери разликују између држава чланица Европске уније. Систем који подразумева кривична дела, привредне преступе и прекршаје и који је заступљен у нашем домаћем праву није на исти начин прописан у свим државама чланицама које су биле предмет горепоменуте студије. Неке државе чланице, као на пример Финска, познају исти систем деликата који обухвата кривична дела, привредне преступе и прекршаје и минимални и максимални распон казне за сваки од ових деликата. Италијанско право не прави јасну термиолошку разлику између кривичних дела и прекршаја већ разлику одређује тежина учињеног дела. Штавише, утврђивање кривичних санкција и прекршаја у државама чланицама Европске уније понекад је отежано због чињенице да неке државе чланице следе модел који је раније постајао у нашем праву када су прекршајни судови били органи управе и изрицали санкције у управном поступку. Из тог разлога на енглеском језику се користе два термина и то *criminal* и *administrative sanctions*, па је неопходно утврдити да ли се у одређеној држави чланици прекршаји подводе под кривичне санкције или санкције које изричу управни органи.

Интересантно је да нека права, као италијанско право, не познају казненосудску одговорност правног лица, будући да је кривица индивидуализована и може се односити само на физичка лица. Казненосудска одговорност која обухвата и кривичноправну и прекршајну одговорност правних лица различито је решена у државама чланицама Европске уније. Као што се то може видети на примеру Италије нека права не познају ову врсту одговорности, док нека права, као што је белгијско, тек су у последњих десетак година увела овај концепт у своја законодавства.⁶ Слична је ситуација у немачком

4 Предмет анализе су биле следеће државе чланице: Аустрија, Белгија, Данска, Финска, Немачка, Италија, Холандија, Португалија, Шпанија и Велика Британија.

5 Поступци сходно члану 258, 259 и 260 УФЕУ.

6 Овај концепт је прихваћен у Финској 1995. године и у Белгији 1999. године.

праву⁷ где се правном лицу могу изрећи санкције само у управном поступку, што наравно не лишава одговорна лица њихове кривичне или прекршајне одговорности.

Иако кривичноправна одговорност није непосредни предмет истраживања, интересантно је истаћи да је у неким државама чланицама могућа кривичноправна одговорност правног лица и у случајевима када нема кривице одговорног лица, као на пример у Данској и Великој Британији. Неке друге државе чланице, као на пример Данска, заступају становиште које је прихваћено у нашем праву и огледа се у томе да нема одговорности правног лица без кривице одговорног лица.

4. Врсте прекршајних санкција и најчешће изричане санкције

Анализом врста прекршајних санкција и оних које се најчешће изричу у Србији уочавају се велике сличности са праксом у државама чланицама Европске уније. Према нашем Закону о прекршајима⁸ учионицу се могу изрећи следеће казне: казна затвора и новчана казна. Уместо новчане казне за прекршај се може изрећи опомена,⁹ ако постоје околности које у знатној мери умањују одговорност учионица, тако да се може очекивати да ће се убудуће клонити вршења прекршаја и без изрицања казне. Опомена се може изрећи и ако се прекршај огледа у неиспуњавању прописане обавезе или је прекршајем нанесена штета, а учинилац је после покретања поступка, а пре доношења пресуде, испунио прописану обавезу, односно отклонио или надокнадио нанесену штету. Наш Закон познаје и заштитне мере, од којих су у области животне средине посебно значајне две – одузимање предмета и јавно објављивање пресуде. Поред тога лицу се могу изрећи и друге заштитне мере.¹⁰

Иако постоји одређена разлика између система еколошких деликата како између држава чланица Европске уније тако и у односу на наши систем, казне су исте. Свака држава чланица познаје казну затвора и новчану казну, док неке државе чланице третирају оно што се код над подразумева заштитом мером или као казну, као што је то случај у Холандији, или „као допунску санкцију”, као што је то случај у Италији.

Врсте заштитних мера у великој мери одговарају мерама које су предвиђене Законом о прекршајима. Тако се у Италији разликује „допунска санкција” одузимање предмета, док Холандија познаје одузимање предмета, јавно објављивање пресуде и забрану вршења одређених делатности, које имају статус казне у холандском законодавству.¹¹ У Шпанији се заштитне мере такође сматрају казном.

Уколико се погледа статистика о врсти прекршајних казни које се најчешће изричу у државама чланицама које су биле предмет горепоменутих студија, подаци несумњиво говоре у прилог изрицања новчаних казни.¹² Према подацима анализе коју је спровео ИМПЕЛ у једанаест држава чланица Европске уније (Аустрији, Белгији, Данској, Финској, Француској, Немачкој, Италији, Холандији, Португалији, Шпанији и Великој Британији), новчана казна је најчешће изрицана казна у скоро свим државама,¹³ што говори у прилог истоветне праксе кривичних и прекршајних судова држава чланица Европске уније и прекршајних судова у Србији. Казна затвора, с друге стране, спада у најређе изричану казну у скоро свим овим државама.

5. Висина изречене санкције

Једна од најважнијих сличности се огледа у учесталом изрицању новчаних казни, и то у минималном прописаном износу како физичким тако и правним лицима. У Србији се то врло често критикује као блага казнена политика која се објашњава неколиким разлозима и то: slabим материјалним положајем физичких лица, финансијским могућностима домаћих правних лица, али и самом чињеницом да се сви субјекти полако привикавају на строге услове који су утврђени еколошким прописима.

Тренд изрицања ниских новчаних казни физичким и правним лицима веома је заступљен у државама чланицама Европске уније, и то посебно старијим државама чланицама које су приступиле Европској унији до 1995. године, осим Холандије где се изричу врло високе новчане санкције и казне затвора.¹⁴ У овим државама чланицама се такође врло често критикује ова статистика кривичних и прекршајних судова и истиче да се оваквом казном политиком изиграва једно од основних начела на којима почива еколошко право ЕУ, и огледа се у томе да казна између осталог мора да има одвраћајуће дејство.¹⁵ Ово

7 „Criminal Enforcement of Environmental Law in the European Union”, edited by Michael Faure and Gunter Heine, Kluwer Law International, 2005, стр. 130.

8 Закон о прекршајима, Службени гласник РС, бр. 101/2005, 116/2008 и 111/2009.

9 Члан 44 Закона о прекршајима.

10 За прекршаје се могу прописати следеће заштитне мере које су релевантне за област животне средине:

1. одузимање предмета;
2. забрана вршења одређених делатности;
3. забрана правном лицу да врши одређене делатности;
4. забрана одговорном лицу да врши одређене послове;
5. јавно објављивање пресуде.

11 „Criminal Enforcement of Environmental Law in the European Union”, edited by Michael Faure and Gunter Heine, Kluwer Law International, 2005, стр. 15.

12 Оп. цит, стр. 14—16.

13 Осим Финске и Италије.

14 Више о томе у „Criminal Enforcement of Environmental Law in the European Union”, edited by Michael Faure and Gunter Heine, Kluwer Law International, 2005.

15 Нпр. члан 5 Директиве о заштити животне средине путем кривичног права, Directive 2008/99/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on the protection of the environment through criminal law (Text with EEA relevance), Official Journal L 328, 06/12/2008 P. 0028—0037.

је посебно значајно у односу на казне које се изричу правним лицима као учиниоцима прекршаја, будући да се врло често истиче да је за правна лица много скупље да инвестирају у нове технологије које се уводе новим еколошким прописима, него да повремено плаћају ниске новчане казне које им изричу прекршајни судови.

Као један од основних разлога за изрицање ниских новчаних казни у државама чланицама ЕУ истиче се чињеница да судије немају довољна и врло специфична знања о одређеним аспектима еколошког права. Штавише, ради се о једној грани права која се стално развија и где је неопходно да се судије стално обучавају и специјализују за одређене аспекте еколошког права. Имајући у виду да судије у Европској унији знатно дуже примењују еколошко прописе у својим држава чланицама, намеће се закључак да домаћи прекршајни судови треба да прођу кроз још дуг периода упознавања са еколошким прописима како би омогућили њихову делотворну примену. Не мање значајан разлог за изрицање ниских новчаних санкција јесте и ниска свест судија о значају животне средине, што јесте неочекивано имајући у виду да судије у државама чланицама Европске уније већ дуги низ година примењују прописе у овој области.¹⁶

Некада и сам профил учиниоца утиче на изрицање ниских новчаних санкција у Европској унији. Ово је нарочито присутно у предметима где су учиниоци одговорна лица у правним лицима, која судије не посматрају као учиниоце које сусрећу у другим кривичним и прекршајним поступцима. У неким правним системима се као главни разлог истиче превентивна улога кривичног права, која се боље постиже првобитним изрицањем новчаних казни, а не казни затвора. Коначно, због специфичности самих деликата правосудни органи сматрају да је новчана казна много адекватнија казна када се ради о лицима која по први пут учине неко еколошко кривично дело или прекршај у области животне средине.¹⁷

6. Сарадња са надлежним органима у области животне средине

Неопходност делотворне сарадње са осталим надлежним органима у области животне средине такође је једна од сличности у раду правосудних органа у државама чланицама Европске уније и прекршајних органа у Србији. Значај ове сарадње се посебно огледа у врло стручним и техничким знањима која морају да поседују сви органи који су укључени у прекршајни поступак. Још један од разлога се свакако огледа у степену успешности поднетих захтева за покретање прекршајног поступка, који врло често због лоше сарадње између надлежних органа нису потпуни или су нејасни. У већини посматраних држава чланица Европске уније, посебно оних које су

приступиле Европској унији до 1995. године, сарадња се оцењује као задовољавајућа. Међутим, треба имати у виду да органи у овим државама чланицама примењују еколошке прописе последњих двадесет година.

Закључна разматрања

Уколико се погледају резултати истраживања које је спроведено у нашим прекршајним судовима и пракса држава чланица у Европској унији, намеће се закључак да је поступање прекршајних органа у посматраном периоду врло добро и да судије успешно примењују новоусвојене прописе. Наравно да интензитет поступања у одређеним областима животне средине зависи доста и од врсте прекршаја који су најчешћи у пракси и који су прописани одређеним секторским законом. Зато су и најчешћи прекршаји прописани Законом о шумама, Законом о заштити рибљег фонда и Законом о водама. Ово донекле одговара и подацима које су доставила јавна тужилаштва, а који се односе на најчешће врсте кривичних дела против животне средине. Према тим подацима, кривична дела пустошења шума, шумске крађе, незаконитог лова и риболова спадају у најчешћа кривична дела.¹⁸ Према подацима прекршајних судова није било поднетих захтева за покретање прекршајног поступка сходно Закону о биоцидним производима, Закону о заштити од нејонизујућих зрачења, Закону о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности и Закону о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и његовом уништавању, што је и било очекивано с обзиром на особеност и новину материје која је регулисана овим законима.

Приметан је све мањи број одбачених захтева, иако није мали број ослобађајућих пресуда и решења о обустави прекршајног поступка. Када се погледају разлози за овај повећан број ослобађајућих пресуда и решења о обустави, уочавају се исти разлози који су присутни и у кривичном поступку, а тичу се непотпуних кривичних пријава и непотпуних доказа. Оваква пракса је сасвим прихватљива у овом тренутку имајући у виду нове надлежности прекршајних судова, али и особене материје којима се баве. Као што се то могло видети из праксе држава чланица Европске уније, судије у овим државама и после низа година примене еколошких прописа и даље нису довољно упознате

¹⁶ Оп. цит, стр. 61.

¹⁷ Оп. цит, стр. 13.

¹⁸ Више у Проф. др Милан Шкулић, проф. др Александра Чавошки, Данијела Трајковић, мр Марина Матић и Бања Мракић, „Приручник за заштиту животне средине“, Удружење тужилаца и заменика тужилаца Србије, Београд 2011.

и специјализоване за ову област. Разлог томе је несумњиво интердисциплинарност области, али и неопходност сталне обуке која је последица научних и технолошких дешавања у животној средини. Штавише, успешност ових поступака захтева усклађени рад свих надлежних органа у овој области.

Блага казнена политика која у односу на прекршајне органе у Србији подразумева најчешће изрицање новчаних казни и то у минималном износу не треба да буде оштро критикована. Као што је то показано на примеру једнаест држава чланица Европске уније, изрицање ниских новчаних казни је општи тренд у области животне средине. Разлози за изрицање оваквих санкција се у и државама чланицама превасходно односе на материјални положај физичких и правних лица, превентивни карактер казне и чињеницу да се у неким државама чланицама кривична дела и прекршаји против животне средине не сматрају озбиљним и важним деликтима.

Сарадња са осталим надлежним органима представља једну од основних претпоставки за успешан рад прекршајних

судова. Очигледан је помак у овој сарадњи, али имајући у виду искуства држава чланица Европске уније, неопходан је одређен временски период да би се у потпуности уредила сарадња надлежних органа у области животне средине.

Интересантна је чињеница да еколошка свест грађана значајно утиче на рад прекршајних судова. Када се ради о физичким лицима, увек је у питању не сасвим присутна или развијена свест грађана која их наводи на вршење прекршаја. Исти закључак произилази и из података који су доступни јавним тужиоцима, где се увек ради о учиниоцима са нижим степеном школске спреме. Када се ради о правним лицима, велику улогу и не игра степен еколошке свести, јер правна лица увек размишљају о исплативости одређене инвестиције или понашања који су неопходни како се не би учинио прекршај. Ипак, подаци прекршајних органа показују да су одређене мере које су имале за циљ да допринесу развијању свести грађана о животној средини, биле делотворне.

Истраживање

Циљ овог истраживања је управо утврђивање ефеката примене донетих закона у периоду од 01.01.2009. године до 31.12.2010. године, док је у периоду од 01.01.2011. до 31.06.2011. године посматран само број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка из ове области.

Сумарни приказ прекршајних судова који су учествовали у истраживању

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Судови	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	16	18	—	3	6	7	3
2. Панчево	35	32	3	3	12	15	17
3. Сента	42	46	1	1	20	12	3
4. Суботица	11	14	—	—	5	6	6
5. Кикинда	16	24	1	—	2	14	9
6. Сомбор	106	114	—	9	42	55	53
7. Бечеј	20	20	—	1	15	9	9
8. Нови Сад	140	159	—	2	35	75	18
9. Зрењанин	77	93	5	12	14	47	11
10. Сремска Митровица	45	56	1	5	21	18	17
11. Прокупље	475	483	8	67	355	44	34
12. Лесковац	300	369	6	37	138	115	193
13. Пирот	382	412	2	60	311	9	55
14. Ниш	793	849	37	133	436	187	98
15. Пожега	453	453	—	43	245	165	38
16. Нови Пазар	22	22	—	1	4	17	7
17. Прилепоље	31	36	—	3	7	21	22
18. Рашка	47	47	—	21	7	19	11
19. Шабац	153	179	—	29	96	53	27
20. Крагујевац	192	192	—	9	15	131	10
21. Чачак	240	271	4	33	129	74	33
22. Краљево	196	208	6	37	121	30	72
23. Смедерево	153	205	6	39	63	45	22
24. Трстеник	68	74	4	9	46	9	19
25. Лазаревац	28	47	—	7	8	13	3
26. Горњи Милановац	4	8	—	—	4	—	2
27. Јагодина	733	764	42	146	358	187	79
28. Ваљево	480	551	4	115	211	147	108
29. Обреновац	16	22	1	1	2	12	—
30. Лозница	97	112	—	32	44	65	87
31. Београд	377	521	37	3	85	236	95
УКУПНО	5748	6393	168	861	2857	1837	1161

1. Општа запажања

У Републици Србији има 45 прекршајних судова. Истраживање је извршено у 31 суду, тј. у две трећине, што значи да су исказани резултати релативни и да приближно одсликавају стање у овој области.

У периоду од 01.01.2009. до 31.12.2010. године овлашћени инспектори **поднели су 5748 захтева** за покретање прекршајног поступка, којима је **обухваћено 6393 лица**.

Одлуке прекршајних судова по поднетим захтевима:

- **одбачено** је 168 захтева или **2,92%** у односу на укупан број предмета
- донето је **ослобађајућих пресуда и решења о обустави** прекршајног поступка у 861 предмету или **14,97%**
- у 2857 предмета донете су **осуђујуће** пресуде или **50,01%**
- остало је **нерешено** на крају 31.12.2010. године 1837 предмета или **31,95%**.

У **првих 6 месеци 2011.** године прекршајни судови, у којима је вршено истраживање, **примили су 1161.** захтев за покретање прекршајног поступка, због прекршаја из области екологије, што је **знатно мањи број захтева у односу на 2009. и 2010.** годину, под условом да број поднетих захтева у другој половини ове године буде исти као и у првој.

Уочава се разлика између броја поднетих захтева за

покретање прекршајног поступка (5748), са једне стране, и збира донетих одлука (5723) – одбачаја захтева за покретање прекршајног поступка, осуђујућих и ослобађајућих пресуда и решења о обустави прекршајног поступка (3886) и нерешених предмета (1837), са друге стране. Ова разлика од 25 предмета је заправо већа, јер су пресуде (осуђујуће и ослобађајуће), као и обуставе прекршајног поступка приказане по лицима, не по предметима, а разлика се односи на неправоснажне одлуке за које се не зна крајњи исход и зато нису приказане.

2. Примљени

Од посматраних судова **највише предмета** по свим законима из ове области имао је **Прекршајни суд у Нишу (793)**, затим суд у Јагодина (733), Ваљево (480), Прокупљу (475), а тек онда Прекршајни суд у Београду са примљених 377 захтева, а **најмање** прекршајни судови у **Горњем Милановцу (4)**, Суботици (11), Кикинди, Обреновцу и Руми (по 16).

Ако Србију посматрамо географски, **убедљиво највише предмета имали су прекршајни судови на југу земље**. Прекршајни судови у Прокупљу, Нишу, Лесковцу и Пироту имали су заједно 1950 предмета. У западној Србији само два суда, и то у Пожеги и Ваљево, имали су 933 предмета, док је цела Војводина имала знатно мање предмета, нпр. Нови Сад 140.

3. Одбачаји захтева

По броју одбачених захтева за покретање прекршајног поступка рекло би се да подносиоци захтева раде релативно добро, јер је **одбачено 168 захтева**, што је мали број у односу на број поднетих захтева. Највише одбачаја захтева било је у судовима у којима је и највише предмета, Јагодина и Нишу, а онда у Београду.

Одбацивање захтева врши се сходно одредбама чл.159 Закона о прекршајима, када суд утврди да не постоје услови за покретање прекршајног поступка, односно кад радња описана у захтеву није прекршај; кад суд није стварно надлежан за вођење прекршајног поступка; кад постоје основи који искључују кривицу или одговорност за прекршај окривљеног; када је наступила застарелост за покретање прекршајног поступка; кад је захтев поднео неовлашћени орган односно неовлашћено лице; кад постоје други законски разлози због којих се поступак не може покренути. Захтев се одбацује и у случају да подносилац захтева не изврши, на захтев суда, допуну захтева у остављеном року или не достави довољан број примерака захтева (чл.157 Закона о прекршајима), што се цени од стране суда као одустајање од поднетог захтева.

Нема података из којих су разлога захтеви за покретање прекршајног поступка најчешће одбацивани у овим предметима, али пракса показује да се то најчешће дешава због пропуста подносиоца захтева, тачније због непоступања по налогу суда да се захтев допуни или достави у довољном броју примерака.

4. Ослобађајуће пресуде и решења о обустави прекршајног поступка

Ослобађајућих пресуда је било 861, што није мали број. Разлози за ослобађајућу пресуду прописани су чл. 218 Закона о прекршајима (непостојање прекршаја, искључење кривице, недостатак доказа када окривљени оспорава прекршај а подносилац захтева није обезбедио довољно ваљаних доказа), а разлози за обуставу прекршајног поступка у чл. 216 Закона о прекршајима.

Пракса показује да су узроци доношења решења о обустави прекршајног поступка углавном следећи:

- а) нејасна и непотпуна пријава и записник о контроли а онда и захтев за покретање прекршајног поступка;
- б) подношење захтева за покретање прекршајног поступка после више месеци од обављене контроле;
- в) покретање прекршајног поступка од стране суда иако нису створени услови за то, што се тешко може исправити у току поступка (може једино на претресу, који се често тешко може спровести, а обзиром на обавезно присуство свих странака у поступку или доказа о уредно урученим позивима за претрес);
- г) неефикасна достава позива;
- д) непоступање од стране подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка и Министарства унутрашњих послова по налогу суда;
- ђ) извођење доказа „неквалитетно” (нпр. окривљени се не саслуша на све околности из захтева за покретање прекршајног поступка, не пита се да разјасни спорна питања, што важи и за сведоке и др.) и
- е) неблагоприятно поступање замољених судова, што све представља један „ланац” у коме само ако једна карика попусти рад свих других „пада у воду”.

Отклањањем напред наведених узрока знатно би се смањио број донетих решења о обустави прекршајног поступка, а што је крајњи циљ и подносиоца захтева и судова.

5. Осуђујуће пресуде

Процентуално највише правоснажних пресуда имао је Прекршајни суд у Горњем Милановцу (100%), али у питању су само 4 предмета. Прекршајни суд у Пироту имао је 81,4% осуђујућих пресуда али и 382 предмета у раду, а Прекршајни суд у Прокупљу 74,7% од 475 предмета у раду.

Осуђујућом пресудом окривљени се осуђује казном прописаном за учињени прекршај материјалним прописом. Прописане казне за прекршаје из области екологије су релативно високе, чиме је законодавац указао на тежину сваког прекршаја посебно и велику друштвену опасност прекршаја из ове области. Врста и висина казне у сваком конкретном предмету зависи од околности које се морају ценити при одмеравању казне а које су прописане чл. 39 ЗОП-а, а нарочито тежина и последице прекршаја, околности под којима је прекршај учињен, степен кривице окривљеног, личне прилике учиниоца и држање после учињеног прекршаја.

Пракса је показала да се окривљени за прекршаје из области екологије најчешће осуђују казнама у минимално прописаном износу, често знатно ублаженим или им се изричу опомене. За примену института ублажавања казне сходно чл. 40 ЗОП-а, најчешће се као разлози наводе личне прилике окривљеног, лоша материјална ситуација (незапосленост физичког лица, лоше пословање правног лица или предузетника), признање прекршаја, да окривљени није кажањаван, а да се при том занемаре настале последице, њихова тежина, штетност по животну средину, степен кривице окривљеног, јер се ови прекршаји углавном врше са умишљајем а не из нехата, што свакако повећава одговорност окривљеног и што се мора ценити на посебном пажњом у свакој прекршајној ствари. Посебно из разлога што су ови прекршаји тежи од свих других прекршаја и тешко упоредиви са другим прекршајима, а могуће последице истих, не погађају појединца и ужу заједницу, већ најчешће ширу заједницу, па и међународну. Последице ових прекршаја, које не морају настати непосредно, често су и најтеже, јер се најчешће ради о последицама са одложеним дејством (случај Чернобил...), које могу да трају вековима, а често су неотклоњиве.

Учено је да се, скоро из истих разлога, из којих се врши ублажавање казне, изриче и опомена. Опомену је, сходно чл. 44 ст. 1 ЗОП-а, могуће изрећи само ако постоје нарочито олакшавајуће околности које знатно умањују одговорност окривљеног па се може оправдано очекивати да ће се и ублаженом казном постићи сврха да окривљени убудуће не врши прекршаје, а то су околности под којима је учињен прекршај, а не личне и материјалне прилике окривљеног, што је фактичко стање, а околности под којима је учињен прекршај из ове области тешко се могу подвести под нарочито олакшавајуће околности које у знатној мери умањују одговорност окривљеног, обзиром на природу прекршаја. Ставом 2 истог члана прописано

је да се опомена може изрећи и ако се прекршај огледа у неиспуњавању прописане обавезе или је прекршајем нанесена штета а учинилац је после покретања поступка а пре доношења пресуде испунио прописану обавезу, односно отклонио или надокнадио нанесену штету, што је такође тешко применљиво када су у питању прекршаји из ове области (нпр. окривљени није поступио по налогу инспектора да у остављеном року угради пречистаче за отпадне воде које испушта у водотокове, па је то учинио накнадно, пре доношења одлуке суда, али испуњавањем те обавезе није могао да отклони последице које су већ настале услед неиспуњавања те обавезе – вода је загађена, угрожен је живи свет у истој...).

6. Нерешени предмети на дан 31.12.2010. године

Податак о броју нерешених предмета на дан 31.12.2010. године (1837) је такође релативан и могао би се и бранити и нападати: није истраживано када су ови захтеви примљени, да ли се у њима ради о отежаном доказивању, дакле квалитету самих захтева, неодрживању подносилаца захтева, што би био пропуст подносилаца захтева за покретање прекршајног поступка, или неодрживању окривљених, или о неажурном раду самих судова, а што као разлог може бити, и најчешће јесте, велики број предмета у раду по сваком судији који поступају и по захтевима других подносилаца, јер је опште познато да готово сваки закон, као и подзаконски акти, садржи одредбе о прекршајима. Нерешених предмета нема суд у Горњем Милановцу, али их је имао само 4, суд у Пироту је имао је само 2,3% нерешених предмета, а суд у Трстенику 13,2%. Највише нерешених предмета је, сразмерно броју који је био у раду, у судовима у Кикинди (87,5%), Новом Пазару (77,2%) и Крагујевцу (68%).

7. Новопримљени захтеви (период 01.01.2011—30.06.2011. године)

Укупно је за 6 месеци примљен 1161 захтев, а реално је да се они односе само на нове законе (у периоду од 01. јануара 2009. до 31. децембра 2010. године судови су поступали и по претходно важећим и по новим прописима. Ова констатација се посебно односи на Закон о шумама, Закон о рибарству сада Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда, Закон о ловству). Ако се број примљених захтева стави у однос са ранијим предметима чини се да постоји благи пад који рађа питање да ли се грађани и привредни субјекти понашају нешто одговорније према свом природном окружењу или подносиоци захтева нису претерано ажурни. **Највише захтева приспело је судовима:** у Лесковцу (193), Ваљеву (108), Нишу (98), Београду (95), Краљеву (72), док их

уопште нема у Обреновцу, а изузетно је мали број у Горњем Милановцу (2), Руми, Сенти и Лазаревцу (по 3).

Желимо и хоћемо да верујемо да се грађани и привредни субјекти понашају нешто одговорније што је последица подизања свести о значају очувања животне средине, на шта је утицало, најпре, велико ангажовање државе Србије доношењем „сета еколошких закона“, а онда и Министарства животне средине, рударства и просторног планирања и Удружења судија за прекршаје, сада Удружења судија прекршајних судова, и свих учесника више организованих обука – семинара уз велику подршку Мисије ОЕБС у Србији. Посебно је за похвалу и акција вођена од стране поменутог Министарства чија је основна парола била „Очистимо Србију“, која је сасвим сигурно утицала на свест грађана, посебно из разлога што је у ту акцију био укључен велики број грађана волонтера који су били у ситуацији да се непосредно суоче са недозвољеним радњама најпре физичких лица (одлагање разних врста отпада свуда и на сваком месту; површина реке је била прекривена ПЕТ амбалажом чиме је био онемогућен нормалан ток реке) а затим и да сагледају негативна дејства свега тога на животну околину, која је заједничка за све.

1. Закон о заштити животне средине

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о заштити животне средине	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	7	8	—	2	3	2	1
2. Панчево	2	3	—	—	—	2	—
3. Сента	1	1	—	—	—	1	—
4. Суботица	2	3	—	—	1	1	2
5. Кикинда	6	11	1	—	1	4	—
6. Сомбор	5	13	—	2	—	3	2
7. Бечеј	6	6	—	1	5	—	—
8. Нови Сад	23	32	—	—	—	8	1
9. Зрењанин	11	16	1	1	2	7	1
10. Сремска Митровица	6	9	—	—	3	3	1
11. Прокупље	25	28	—	4	14	8	5
12. Лесковац	29	51	1	2	9	17	8
13. Пирот	14	20	—	3	11	—	—
14. Ниш	28	51	1	11	15	1	4
15. Пожега	9	9	—	1	4	4	1
16. Нови Пазар	14	14	—	1	1	12	—
17. Прилепоље	4	5	—	—	1	3	2
18. Рашка	23	23	—	11	—	12	7
19. Шабац	1	1	—	—	1	—	—
20. Крагујевац	34	34	—	9	5	25	1
21. Чачак	14	23	—	2	8	4	2
22. Краљево	18	20	2	4	7	3	—
23. Смедерево	12	16	—	2	6	4	1
24. Трстеник	2	4	—	1	—	1	—
25. Лазаревац	1	2	—	—	—	1	—
26. Горњи Милановац	3	6	—	—	3	—	—
27. Јагодина	70	70	—	20	41	9	—
28. Ваљево	21	33	2	7	4	7	4
29. Обреновац	1	2	—	—	—	1	—
30. Лозница	14	16	—	7	10	7	1
31. Београд	93	138	8	10	19	66	1
УКУПНО	499	668	44	174	216	59	59

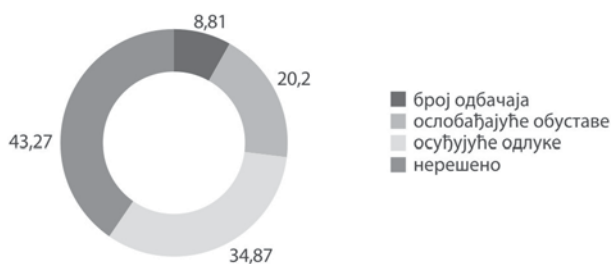
Закон о заштити животне средине је основни тзв. „кровни” закон из области екологије у Републици Србији. Донет је 2004. године. Повезан је са многим прописима ЕУ, а његову примену употпуњују бројни подзаконски акти донети током 2009. и 2010. године. У мају месецу 2009. године вршене су измене и допуне тог закона.

Законом о заштити животне средине се уређује интегрални систем животне средине којим се обезбеђује остваривање права човека на живот и развој у здравој животној средини и уравнотежен однос привредног развоја и животне средине у Р. Србији.

У периоду од 01.01.2009. до 31.12.2010. године овлашћени подносиоци захтева поднели су **499** захтева за покретање прекршајног поступка **против 668 лица**, због прекршаја прописаних овим законом. Од тог броја **одбачено је 44** захтева или **8,81%**, донето **101 ослобађајућих пресуда или решења о обустави** прекршајног поступка или **20,20%**, **174 осуђујућих** одлука или **34,87%**. На дан 31.12.2010. године остало је **216 нерешених** предмета или **43,27 %**.

Напомена: У приказаној табели поткрале су се очигледне грешке у датим подацима код прекршајних судова у Новом Саду, Прокупљу, Крагујевцу, Краљеву и Лозници, због чега и укупан број решених и нерешених предмета не одговара броју примљених захтева, али то нема битан утицај на ово истраживање, а имајући у виду циљеве истог.

Највише захтева је имао Прекршајни суд у Београду (93), у Јагодини (70), затим Прекршајни суд у Крагујевцу (34), Прекршајни суд у Лесковцу (29), у Нишу (28), у Прокупљу (25), у Новом Саду (23), у Ваљеву (21), а прекршајни судови у Сенти, Шапцу, Лазаревцу и Обреновцу само по 1 захтев.

У 2011. години примљено је **59. захтева, највише у Београду (15), у Лесковцу (8), у Рашки (7), у Прокупљу (5), у Нишу и Ваљеву (по 4), у Суботици, Сомбору, Пријеполу и Чачку (по 2), у Руми, Новом Саду, Зрењанину, Сремској Митровици, Пожеги, Крагујевцу, Смедереву и Лозници (по 1), док у осталим судовима није било ни једног захтева.**

Најчешћи прекршаји због којих су подношени захтеви су: непоступање по решењу инспекције, неомогућавање контроле – чл.117 ст. 1 тач. 3; затим недостављање података за регистар загађивача – чл.117 ст.1 тач.12; коришћење природних ресурса и добара без сагласности Министарства – чл. 117 ст. 1 тач. 1; непостојање упозорења на декларацијама – чл. 117 ст. 1 тач. 3; невршење ремедијације, несанирање деградиране животне средине – чл. 118 ст. 1 тач. 1 овог закона.

Како је чл. 122 Закона о заштити животне средине прописано да ће правна и физичка лица ускладити своје пословање са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, то је очито да је то један од могућих разлога неподношења већег броја захтева за покретање прекршајног поступка и подношења највећег броја захтева због непоступања по решењу овлашћеног инспектора и онемогућавања контроле.

2. Закон о процени утицаја на животну средину

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о процени утицаја на животну средину	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	4	7	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	3	5	—	—	1	2	—
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	—	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	—	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	—	—	—	—	—	—	—
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	—	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	3	4	—	—	1	2	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	—	—	—	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	—	—	—	—	—	—	—
28. Ваљево	3	5	—	1	—	2	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	1	1	—	—	—	—	—
31. Београд	6	8	—	—	—	9	1
УКУПНО	21	31	—	2	3	15	1

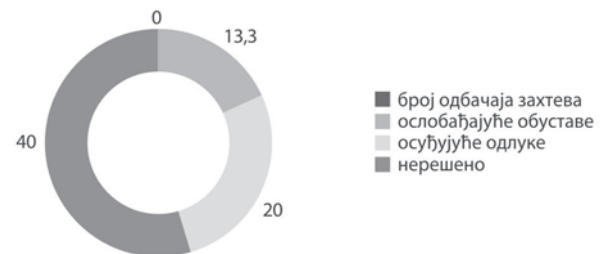
Овим законом уређује се поступак процене утицаја за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину, садржај студије о процени утицаја на животну средину, учешће заинтересованих органа и организација и јавности, прекогранично обавештавање за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину друге државе, надзор и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину, осим на пројекте намењене одбрани земље. Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.

Захтеви за покретање прекршајног поступка се подnose због неподношења захтева за одлучивање о потреби процене утицаја пројеката на животну средину.

Рокови за подношење захтева за добијање сагласности на студију затеченог стања су прописани у прелазним и завршним одредбама и они износе 6 месеци и годину дана од дана ступања на снагу овог закона, па је то основни разлог малог броја поднетих захтева за покретање прекршајног поступка.

До 31.12.2010. године **поднет је 21** захтев за покретање прекршајног поступка којима је обухваћено **31 лице**. Захтеве су примили прекршајни судови у Београду (6), у Новом Саду (4), Шапцу, Ваљеву, Зрењанину (по 3), и Крагујевцу и Лозници (по 1). Одбачених захтева није било. Донете су **2 ослобађајуће** одлуке или **9,52%**, **3 осуђујуће** одлуке или **14,28%**, а на дан 31.12.2010. године остало је **15 нерешених** предмета или **71,42%**.

НАПОМЕНА: у приказаној табели поткрале су се очигледне грешке у датим подацима код прекршајних судова у Новом Саду, Београду и Крагујевцу, због чега и укупан број решених и нерешених предмета не одговара броју примљених захтева, али то нема битан утицај на ово истраживање, а имајући у виду циљеве истог.

У овој години, због прекршаја из овог закона, само је Прекршајни суд у Београду примио један захтев за покретање прекршајног поступка.

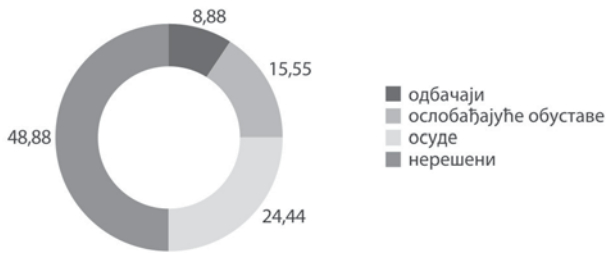
3. Закон о заштити природе

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о заштити природе	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	5	7	—	—	2	3	4
5. Кикинда	4	4	—	—	—	4	4
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	4	7	—	—	—	2	—
9. Зрењанин	11	11	3	4	2	2	1
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	1	2	—	—	—	1	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	1	1	—	—	1	—	3
14. Ниш	3	5	1	1	1	—	1
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	1	1	—	—	—	1	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	11	15	—	—	4	7	5
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	1	1	—	1	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	2	3	—	—	—	2	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	—	—	—	—	—	—	—
28. Ваљево	—	—	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	1	1	—	1	1	—	—
31. Београд	—	—	—	—	—	—	—
УКУПНО	45	58	4	7	11	22	18

Овим законом се уређује заштита и очување природе, биолошке, геолошке и преоне разноврсности као дела животне средине, јер природа, као добро од општег интереса за Републику Србију, ужива посебну заштиту.

У периоду од 01.01.2009. до 31.12.2010. године **примљено је 45 захтева против 58 лица**. Било је **4 одбачаја** или **8,88%**, **7 ослобађајућих пресуда-обустава** или **15,55%**, **11 осуђујућих одлука** или **24,44%** и **22 нерешена предмета** или **48,88%**.

Прекршајни судови у Зрењанину и у Чачку су имали по 11 предмета, суд у Суботици 5, у Кикинди и Новом Саду по 4, у Нишу 3, у Лазаревцу 2 а по 1 предмет прекршајни судови у Прокупљу, Пироту, Пријепољу, Смедереву и Лозници, док у осталим судовима није било захтева за покретање прекршајног поступка по овом закону.

У 2011. години **примљено је укупно 18 захтева у шест суда** и то у Суботици, Кикинди, Зрењанину, Пироту, Нишу и Чачку.

Најчешћи прекршаји због којих су поднети захтеви су угрожавање заштићених врста биљака, животиња, гљива, станишта – чл. 126 ст. 1 тач. 11; прекогранични промет заштићених врста без дозволе – чл. 125 ст. 1 тач. 6; нарушавање својстава заштићених подручја – чл. 126 ст. 1 тач. 6, али и прекршаји из чл. 65 ст. 1 тач. 7, 6, 4 Закона о ловству, којих је било 11.

И овим законом остављени су различити рокови правним лицима, предузетницима, физичким лицима и власницима стубова и техничких компонената изграђених пре ступања на снагу овог закона, и то од 30 дана до 5 година, нпр. да планове управљања заштићеним подручјем ускладе са одредбама овог закона, да своје пословање ускладе са одредбама овог закона, да поднесу захтеве за прибављање дозвола за држање заштићених дивљих животиња и биљака, итд. Напред изнето је такође од утицаја на број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка, имајући у виду дан ступања на снагу овог закона и посматрани период.

4. Закон о заштити ваздуха

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о заштити ваздуха	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	19	21	—	—	2	13	1
9. Зрењанин	1	1	—	—	1	—	1
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	—	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	—	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	1	1	—	—	—	1	—
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	—	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	—	—	—	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	—	—	—	—	—	—	—
28. Ваљево	—	—	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	—	—	—	—	—	—	—
31. Београд	—	—	—	—	—	—	—
УКУПНО	21	23	—	—	3	14	2

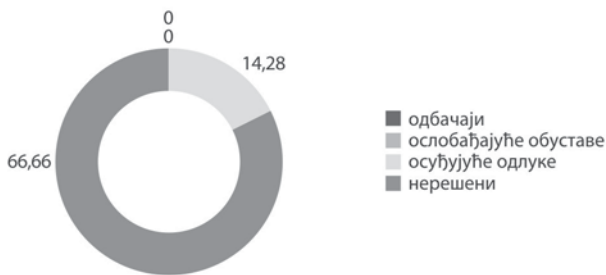
Овим законом уређује се управљање квалитетом ваздуха и одређују мере, начин организовања и контрола спровођења заштите и побољшања квалитета ваздуха као природне вредности од општег интереса која ужива посебну заштиту. Не примењује се на загађења проузрокована радиоактивним материјама, индустријским удесима и елементарним непогодама.

Захтеве за покретање прекршајног поступка због прекршаја из ове области, до 31.12.2010. године, **имали су судови у Новом Саду 19, у Нишу и Зрењанину по 1, што у збиру износи 21 захтев, којима су обухваћена 23 лица.** Није било одбачаја нити ослобађајућих одлука, односно обустава прекршајног поступка. Донете су **3 осуђујуће** одлуке или **14,28%**, а на дан 31.12.2010. године остало је **14 нерешених** предмета или **66,66%**

НАПОМЕНА: У табеларном приказу број правоснажно окончаних предмета и број нерешених предмета у Прекршајном суду у Новом Саду се не поклапа са бројем захтева примљених у посматраном периоду за 4 или у процентима 19,04%, за шта се претпоставља да су у питању захтеви по којима су донете одлуке које нису постале правоснажне, али то нема битан утицај на ово истраживање, а имајући у виду циљеве истог.

У 2011. години **поднета су 2 захтева**, а прекршаји због којих се захтеви подносе су најчешће из чл. 88 ст.1 тач. 19 – **необезбеђивање континуалних мерења емисије** када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања и чл. 88 ст. 1 тач. 22 Закона- **необезбеђивање праћења квалитета ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа.**

Оно што може да запази сваки грађанин наше земље и да у том смислу постави питање је зашто није поднет ни један захтев за покретање прекршајног поступка Прекршајном суду у Панчеву када су у том граду опште позната загађења ваздуха, што опет очито може да има везе са прелазним и завршним одредбама овог закона којима се прописује и то да ће квалитет ваздуха бити оцењен у складу са одредбама овог закона у року од две године од дана његовог ступања на снагу, као и да ће информациони систем квалитета ваздуха бити успостављен у року од две године од дана ступања на снагу овог закона. Међутим, имајући у виду велики број забрањених радњи овим законом које, рекло би се, нису у вези са роковима датим у прелазним и завршним одредбама, очито је да је изостала активност државних органа који прате и врше надзор над применом овог закона.

5. Закон о заштити од буке у животној средини

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о заштити од буке у животној средини	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	1	2	—	—	1	—	1
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	3	5	—	—	—	3	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	32	37	—	4	20	2	—
9. Зрењанин	12	14	2	—	12	—	—
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	3
11. Прокупље	—	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	—	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	1	1	—	—	—	1	1
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	—	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	21	21	—	10	7	4	3
19. Шабац	2	2	—	—	—	2	—
20. Крагујевац	14	14	—	—	—	—	5
21. Чачак	2	2	—	—	1	1	—
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	—	—	—	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	—	—	—	—	—	—	—
28. Ваљево	1	1	—	—	—	1	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	—	—	—	—	—	—	—
31. Београд	3	4	—	—	—	3	1
УКУПНО	92	103	2	10	13	47	16

Овим законом уређују се: субјекти заштите животне средине од буке, мере и услови заштите од буке у животној средини, мерење буке у животној средини, приступ информацијама о буци, надзор и друга питања од значаја за заштиту животне средине и здравље људи.

Одредбе овог закона не односе се на буку која настаје на радном месту и у радној околини, буку која настаје у превозном средству, буку која потиче од војних активности на армијским полигонима и активностима на заштиту од елементарних непогода, природних и других удеса, буку од активности у домаћинству или буку из суседног домаћинства, као и на буку којој су изложени они који је стварају.

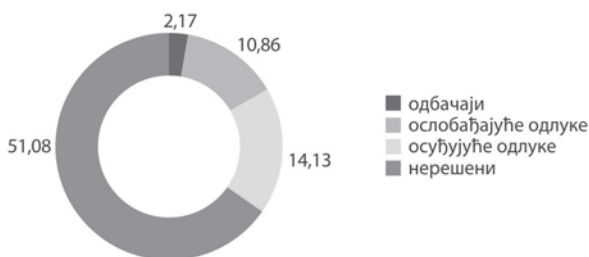
До 31.12.2010. године било је **поднето 92 захтева** против **103 лица**. **Одбачена** су **2 захтева** или **2,17%**, **ослобађајућих** одлука **10** или **10,86%**, **осуђујућих** **13** или **14,13%**. На крају 31.12.2010. године остало је **нерешено 47** предмета или **51,08%**.

НАПОМЕНА: У табеларном приказу се појављује разлика у броју примљених захтева за покретање прекршајног поступка, с једне стране, и у укупном броју решених и нерешених предмета, с друге стране, у прекршајним судовима у Новом Саду и Крагујевцу, и та разлика износи 22 предмета а у процентима 23,91%, за које се претпоставља да се ради о предметима који су решени али који нису правноснажни, али то нема битан утицај на ово истраживање, а имајући у виду циљеве истог.

Највише захтева имао је Суд у **Новом Саду 32**, затим Суд у Рашки 21, у Крагујевцу 14, Зрењанину 12, Кикинди 3, по 2 у Шапцу и Чачку и по 1 у Руми, Нишу и Ваљеву, док у осталим судовима није било захтева.

У 2011. години **примљено је 16 захтева**, од тог броја Суд у Крагујевцу је примио 5 захтева, у Сремској Митровици и Рашки по 3, у Новом Саду 2 и по 1 захтев у Руми, Нишу и Београду.

Најчешћи прекршаји су из чл. 34 ст. 1 тач. 2 – емитовање буке изнад прописаних вредности и чл. 34 ст. 1 тач. 7 – необезбеђивање мерења и израде извешатаја о мерењу буке, а чл. 15 ст. 3 Закона је прописано да Влада прописује индикаторе буке, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини и на здравље људи, као и врсте и начин прикупљања података потребних за њихово оцењивање за шта је у прелазним и завршним одредбама остављен рок од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, а који је ступио на снагу 23. маја 2009. године, што је сигурно утицало на број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка у посматраном периоду, који би, претпоставља се, био знатно већи обзиром на стварно стање, а када су у питању нежељени или штетни звуци, чији емитери су уређаји, средства за рад, саобраћајна средства, електроакустички уређаји, људска активност и др. што се посебно односи на веће градове.

6. Закон о водама

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о водама	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	1	1	1	1	1	1	1
5. Кикинда	—	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	1	1	—	—	—	1	—
9. Зрењанин	1	2	1	—	—	—	—
10. Сремска Митровица	2	2	—	—	2	—	1
11. Прокупље	25	28	—	2	16	7	3
12. Лесковац	31	42	2	2	17	10	11
13. Пирот	12	82	4	1	11	—	1
14. Ниш	68	82	4	24	32	6	1
15. Пожега	37	37	—	3	28	6	1
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	1	2	—	—	—	1	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	6	7	—	2	4	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	34	34	4	1	17	12	4
22. Краљево	44	47	1	5	31	7	13
23. Смедерево	12	19	—	2	4	6	—
24. Трстеник	9	9	5	1	1	2	—
25. Лазаревац	1	2	—	—	—	1	—
26. Горњи Милановац	1	2	—	—	1	—	—
27. Јагодина	12	12	—	2	6	4	1
28. Ваљево	31	44	—	8	10	13	4
29. Обреновац	3	4	—	—	—	3	—
30. Лозница	1	1	—	—	—	1	—
31. Београд	85	89	8	3	17	61	7
УКУПНО	418	489	25	56	198	143	54

Законом о водама уређује се правни статус вода, интегрално управљање водама, управљање водним објектима и водним земљиштем, извори и начин финансирања водне делатности, надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања значајна за управљање водама.

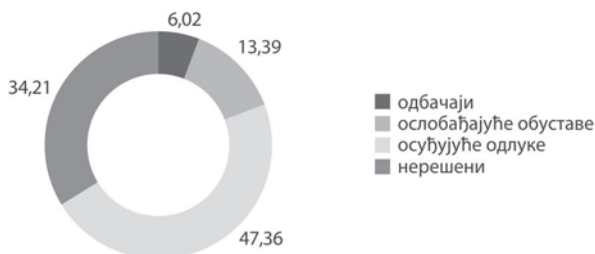
Одредбе овог закона односе се на све површинске и подземне воде на територији Републике Србије, укључујући термалне и минералне воде, осим подземних вода, из којих се могу добити корисне минералне сировине и геотермална енергија. Односи се и на водотокове који чине или просецају државну границу Републике Србије, као и њима припадајуће подземне воде, ако посебним законом није другачије прописано. Такође се односи и на експлоатацију речних наноса који не садрже примесе других корисних минералних сировина.

У посматраном периоду од 01.01.2009. до 31.12.2010. године било је **примљено 418** захтева за покретање прекршајног поступка којима је било обухваћено **489 лица**. Било је **одбачено 25** захтева или **6,02%**, донето **56 ослобађајућих** пресуда, **одосно решења о обустави** прекршајног поступка или **13,39%**, **правоснажно окончаних осудом 198** предмета или **47,36%**, а остало је **нерешених 143** предмета или **34,21%**.

Примљених захтева за покретање прекршајног поступка, до краја 2010. године, **највише је имао Прекршајни суд у Београду (85)**, суд у Нишу, (68), а затим следе суд у Краљеву (44), у Пожеги (37), у Чачку (34), у Лесковцу и Ваљеву (по 31), у Прокупљу (25) итд.

Новопримљених захтева за покретање прекршајног поступка у **2011. години, до 30.06.** било је **54**. **Највише захтева имали су судови у Краљеву 13 и Лесковцу 11. Чак 20 судова није примило ни један захтев** у посматраном периоду у 2011. години.

Без обзира на знатно већи број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка по овом закону, у односу на већи број других закона из ове области, имајући у виду стање бар површинских вода и водног земљишта, а то је оно што је лако уочљиво, је мали и у том смислу на подносиоцу захтева је да предузме адекватне мере, а како би се испоштовале прописане обавезе овим законом и омогућило уређење правног статуса вода, интегрално управљање водама, управљање водним објектима и водним земљиштем и тиме заштитили првенствено наши водотокови, а самим тим и живи свет у њима и остварило право човека на живот и развој у здравој животnoj средини.

7. Закон о шумама

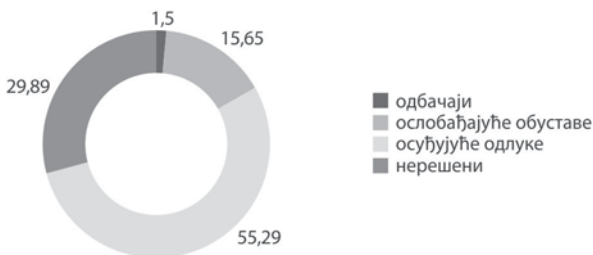
Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о шумама	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	8	8	—	1	2	5	1
2. Панчево	5	5	1	2		2	4
3. Сента	6	6	—	—	6	—	2
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	1	2	—	—	1	1	—
6. Сомбор	2	2	—	—	2	—	1
7. Бечеј	1	1	—	—	1	—	—
8. Нови Сад	1	1	—	—	—	1	—
9. Зрењанин	7	9	—	—	—	7	—
10. Сремска Митровица	24	29	1	4	16	3	6
11. Прокупље	389	392	8	60	305	35	24
12. Лесковац	213	249	—	27	106	80	107
13. Пирот	354	367	2	56	287	9	51
14. Ниш	588	595	31	93	334	130	57
15. Пожега	405	405	—	39	2132	154	36
16. Нови Пазар	2	2	—	—	1	1	7
17. Прилепоље	5	6	—	1	2	2	11
18. Рашка	3	3	—	—	—	3	1
19. Шабац	135	159	—	27	86	49	25
20. Крагујевац	132	132	—	—	10	106	4
21. Чачак	176	194	—	30	99	47	23
22. Краљево	100	107	—	11	75	14	12
23. Смедерево	63	102	419	—	25	15	12
24. Трстеник	57	61	—	6	45	6	7
25. Лазаревац	17	32	—	6	5	6	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	98	113	—	33	42	23	28
28. Ваљево	416	460	4	99	194	119	100
29. Обреновац	8	12	—	1	—	7	—
30. Лозница	51	64	—	17	26	34	65
31. Београд	189	217	1	9	29	174	25
УКУПНО	3456	3735	52	541	1911	1033	609

Овим законом уређује се очување, заштита, планирање и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем, надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања значајна за шуме и шумско земљиште. Односи се на шуме и шумско земљиште у свим облицима својине.

У посматраном периоду од 01.01.2009. до 31.12.2010. године **примљено је 3456** захтева за покретање прекршајног поступка, којима је обухваћено **3735 лица**. Од тог броја **одбачено је 52** захтева или **1,50%**, донето је **ослобађајућих пресуда или решења о обустави прекршајног поступка 541** што у процентима износи **15,65%**, **осуђујућих одлука (решења и пресуда) 1911** или **55,29%**, а остало је нерешених предмета **1033** или **29,89%**.

До краја 2010. године **највише** предмета у раду по прекршајима из ове области имао је **Прекршајни суд у Нишу (588)**, затим суд у Ваљевоу (416), у Пожеги (415), у Прокупљу (389), у Пироту (354), итд., а **интересантан је податак да суд у Горњем Милановцу није имао ни један захтев**, као и да је **на подручју АП Војводине било укупно само 55 захтева**, с тим што суд у Суботици није имао ни један, а што је за ово подручје логично, обзиром на мале површене покривене шумом.

У 2011. години, у периоду од 01.01. до 30.06. **примљено је 609** захтева за покретање прекршајног поступка, а далеко **већи број** захтева од свих других судова примили **Суд у Лесковцу (107) и Суд у Ваљевоу (100)**, а затим следи **Суд у Лозници (65) итд., с тим што ван подручја АП Војводина судови у Лазаревцу и Горњем Милановцу нису примили ни један захтев**.

Најчешћи прекршаји, у време важења претходног Закона о шумама, били су прекршаји из чл. 85 ст. 1 тач. 3 и 9, ређе тач. 5 (сеча шума без жигосања и дознаке стабала и померање са места сече без претходно издате пропратнице), а од кад је у примени нови Закон о шумама чести прекршаји су из чл. 112 ст. 1 тач. 4 (самовољно заузимање шума, уништавање и оштећење шумског засада), затим чл. 112 ст. 1 тач. 5 (одлагање смећа, штетних и опасних материја) и чл. 113 ст. 1 (пустошење и крчење шума).

Неке радње које су биле прописане као прекршај претходним законом, сада важећим законом нису прописане као прекршаји, што ће се свакако одразити на смањивање броја захтева у овој области, а што ће се негативно одразити на стање шумског фонда у нашој земљи, па је у том смислу неопходно учинити потребне мере ради измене и допуне важећег закона.

Оно што је приметљиво за велики број грађана ове земље, то је одлагање смећа, штетних и опасних материја и да је ради смањења ових прекршаја **потребно додатно ангажовање овлашћених лица на откривању починиоца, што свакако није лако, а што је неопходно када се имају у виду штетни ефекти ових радњи као и да шуме представљају плућа Земље.**

8. Закон о управљању отпадом

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

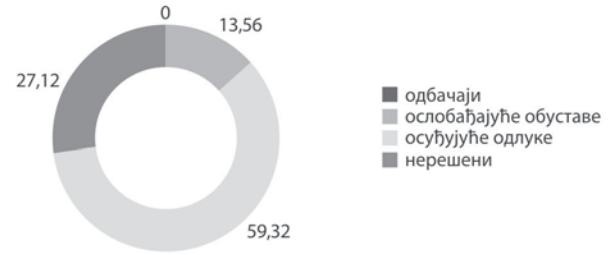
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о управљању отпадом	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	—	—	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	3	4	—	1	1	1	—
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	—	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	—	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	17	27	—	—	12	5	3
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	3	3	—	—	2	1	—
17. Прилепоље	—	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	4	6	—	—	2	2	4
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	2	4	—	—	—	2	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	1
27. Јагодина	26	26	—	6	18	2	2
28. Ваљево	—	—	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	1	1	—	1	—	—	—
31. Београд	3	4	—	—	—	3	—
УКУПНО	59	75	—	8	35	16	10

Законом се уређују врсте и класификација отпада; планирање управљања отпадом; субјекти управљања отпадом; одговорности и обавезе у управљању отпадом; организовање управљања отпадом; управљање посебним токовима отпада; услови и поступак издавања дозвола; прекогранично кретање отпада; извештавање о отпаду и база података; финансирање управљања отпадом; надзор, као и друга питања од значаја за управљање отпадом.

Прекршајни судови су у току посматраног периода, до 31.12.2010. године, **примили 59** захтева за покретање прекршајног поступка, а тим захтевима је обухваћено је **75 лица**. Ни један захтев није одбачен. Донето је **ослобађајућих** пресуда, односно **решења о обустави** прекршајног поступка **8** или **13,56%**, **осуђујућих** одлука (решења и пресуда) било је **35** или **59,32%**. Остало је **нерешено 16** предмета што је у процентима **27,12%**.

Највећи број захтева за покретање прекршајног поступка по овом закону је заведен у **Прекршајном суду у Јагодини** 26, а затим у Нишу 17, у Смедереву 4, у Зрењанину, Новом Пазару и Београду по 3 захтева, у Лазаревцу 2 и у Лозници 1, док у осталим судовима није било захтева.

Интересантан је податак да је у Јагодини највећи број поднетих захтева, а да у највећем броју судава тих захтева уопште нема, посебно када се имају у виду већи градови Нови Сад, Крагујевац, а да је у Београду било само три захтева, иако је стање у овој области у већини градова приближно једнако, па је то показатељ који треба да подстакне подносиоце захтева на сагледавање могућности и начина откривања починиоца ових прекршаја и подношења захтева против истих, а све у циљу поштовања одредаба овог закона, а самим тим и заштите животне средине.

У периоду од **01.01.2011. до 30.06.2011.** године примљено је само **10 захтева** за покретање прекршајног поступка, од чега је највише било у Прекршајном суду у Смедереву (4), што је у поређењу са бројем поднетих захтева до 31.12.2010. године знатно мањи број, а што сигурно није разлог толиког побољшања стања у тој области.

Најчешћи прекршаји, због којих су подношени захтеви, су из чл. 90 ст. 1 тач. 11 (сакупљање и транспорт отпада без дозволе), затим из чл. 90 ст. 1 тач. 7 (непоштовање одредби о комуналном отпаду) и из чл. 90 ст. 1 тач. 3 (поступање произвођача супротно чл. 26 - нескупљање отпада одвојено у складу са потребом будућег третмана, нескладиштење отпада на начин који минимално утиче на здравље људи и животну средину и друго).

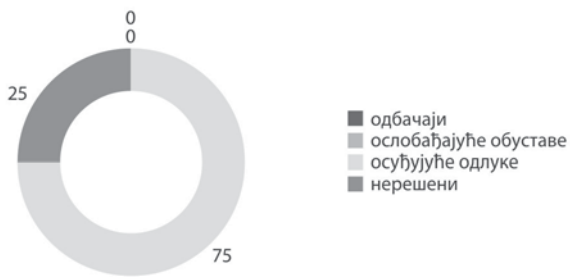
9. Закон о амбалажи и амбалажном
отпаду

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о амбалажи и амбалажном отпаду	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	—	—	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	—	—	—	—	—	—	—
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	—	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	—	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	—	—	—	—	—	—	—
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	3	3	—	—	3	—	—
17. Прилепоље	—	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	—	—	—	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	1
27. Јагодина	—	—	—	—	—	—	—
28. Ваљево	—	—	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	—	—	—	—	—	—	—
31. Београд	1	2	—	—	—	1	1
УКУПНО	4	5	—	—	3	1	1

Овим законом уређују се услови и заштита животне средине које амбалажа мора да испуњава за стављање у промет, управљање амбалажом и амбалажним отпадом, извештавање о амбалажи и амбалажном отпаду, економски инструменти, као и друга питања од значаја за управљање амбалажом и амбалажним отпадом. Примењује се на увезену амбалажу, амбалажу која се производи, односно ставља у промет и сав амбалажни отпад који је настао привредним активностима на територији Републике Србије, осим на контејнере и велика средства за паковање која се користе за друмски, железнички, водни и ваздушни транспорт.

Због прекршаја по овом закону било је **поднето 4** захтева за покретање прекршајног поступка против **5 лица**. Није било одбачених захтева, као ни ослобађајућих пресуда нити решења о обустави прекршајног поступка. Донете су **3 осуђујуће** одлуке или **75%**, а остао је **1** нерешен предмет, што је у процентима **25%**.

До 30.06.2011. године поднет је само 1 захтев за покретање прекршајног поступка Прекршајном суду Горњи Милановац.

Прописани рокови за доношење подзаконских аката, а посебно рокови за прилагођавање, као и одложена примена закона у односу на произвођача и увозника амбалаже, којима је остављен рок за усклађивање њиховог пословања, које се односи на означавање амбалаже из чл.15 овог закона, као и давање могућности коришћења амбалаже која не испуњава услове за стављање у промет најдуже две године од дана ступања на снагу овог закона, а која је произведена пре ступања на снагу овог закона, разлог су овако малог броја поднетих захтева за покретање прекршајног поступка по овом закону.

Оправдано се очекује повећање броја захтева за покретање прекршајног поступка у наредном периоду.

10. Закон о биоцидним производима

Овим законом уређују се листе активних супстанци; поступци доношења аката на основу којих се биоцидни производи стављају у промет; ограничења и забране стављања у промет и коришћења биоцидних производа; истраживање и развој биоцидних производа; класификација, паковање, обележавање, рекламирање и безбедносни лист биоцидног производа; регистар биоцидних производа; безбедно коришћење биоцидних производа; надзор и друга питања од значаја за безбедно стављање у промет и коришћење биоцидних производа.

У посматраном периоду од 01.01.2009. до 31.12.2010. односно до 30.06.2011. године **није поднет ни један захтев** за покретање прекршајног поступка по овом закону.

Разлог неподношења захтева за покретање прекршајног поступка је доношење подзаконских прописа за извршење овог закона у року од две године од дана ступања на снагу овог закона. Обзиром да је закон ступио на снагу у мају 2009. године, то је тек у мају ове године истекао рок за доношење поменутих подзаконских прописа за извршење закона, тако да се у наредном периоду већ може очекивати подношење захтева по истом.

11. Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	28	24	2	1	12	13	12
3. Сента	35	40	1	1	14	11	1
4. Суботица	3	3	—	—	1	2	—
5. Кикинда	2	2	—	—	—	2	5
6. Сомбор	99	99	—	7	40	52	45
7. Бечеј	13	13	—	—	9	4	9
8. Нови Сад	60	60	—	2	28	30	14
9. Зрењанин	27	27	—	5	8	14	8
10. Сремска Митровица	13	16	—	1	—	12	6
11. Прокупље	29	33	—	1	20	1	7
12. Лесковац	27	27	3	6	6	12	67
13. Пирот	1	2	—	—	1	—	—
14. Ниш	87	87	—	4	41	42	23
15. Пожега	2	2	—	—	1	1	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	20	22	—	2	4	14	9
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	6	6	—	—	4	2	2
20. Крагујевац	11	11	—	—	—	—	—
21. Чачак	3	3	—	—	—	3	1
22. Краљево	35	34	3	17	8	6	51
23. Смедерево	61	61	2	15	26	18	5
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	11
25. Лазаревац	5	5	—	1	3	1	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	518	518	38	80	246	140	48
28. Ваљево	8	8	—	—	3	5	8
29. Обреновац	4	4	1	—	2	1	—
30. Лозница	29	29	—	6	7	23	2167
31. Београд	67	67	—	—	16	58	41
УКУПНО	1193	1203	50	149	500	467	386

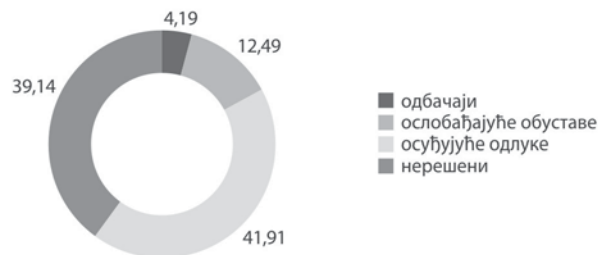
Овим законом се уређује управљање рибљим фондом (све врсте риба, мекушаца, ракова и осталих водених организама који се штите и одрживо користе) у риболовним водама (копнене, природне и вештачке, текуће и стајаће воде у којима живе рибе). Управљање обухвата заштиту и одрживо коришћење рибљег фонда као природног богатства и добра од општег интереса и врши се у складу са принципом одрживог коришћења риболовних ресурса. Рибљи фонд у риболовним водама је у државној својини.

Током посматраног периода од 01.01.2009. до 31.12.2010. године било је **поднето 1193** захтева за покретање прекршајног поступка, којима је било обухваћено **1203 лица**. **Одбачено** је 50 захтева или **4,19%**, донето је **ослобађајућих** одлука и **обустава 149** или **12,49%**, а **осуђујућих** одлука (решења и пресуда) је било **500** или **41,91%**. **Нерешених** предмета је на крају посматраног периода било **467** или **39,14%**.

НАПОМЕНА: Разлика у броју поднетих захтева за покретање прекршајног поступка и укупном броју решених правоснажних предмета и нерешених предмета, а која износи 2,3%, вероватно се односи на број решених неправоснажних одлука, али то нема битан утицај на ово истраживање, а имајући у виду циљеве истог.

Највише поднетих захтева за покретање прекршајног поступка до 31.12.2010. године је било у **Суду у Јагодини** и то **518**, значи скоро половина од укупног броја захтева, а следећи Суд који је примио највише ових захтева је Прекршајни суд у Сомбору са 99, затим Прекршајни суд у Нишу са 87, па у Београду са 67 захтева. По овом закону нису поднети захтеви само прекршајним судовима у Руми, Новом Пазару, Рашки, Трстенику и Горњем Милановцу. **Несхватљива је разлика у броју поднетих захтева, а и решених предмета, у Прекршајном суду у Јагодини и осталим судовима, посебно у Београду, када се имају у виду риболовне воде које су највеће у Београду, а што може да буде показатељ већег рада подносилаца захтева за покретање прекршајног поступка, а мања је могућност да је у питању толико већи број прекршилаца у Јагодини у односу на друга подручја.** Имајући у виду значај заштите и одрживог коришћења рибљег фонда, као природног богатства и добра од општег интереса, на подносиоцу захтева за покретање прекршајног поступка је да учини потребне мере законом прописане, које се односе на откривање починилаца прекршаја и подношење већег броја захтева, како би се остварила основна сврха доношења овог закона, а то је заштита и одрживо коришћење рибљег фонда, а самим тим и заштита животне средине, која је од непроцењивог значаја првенствено за живот људи и њихов опстанак.

У 2011. години, до 30.06. **примљено је 386** захтева, од којих је **највише** захтева поднето **Прекршајном суду Лесковац 67**, што је знатно више од примљених захтева у том Суду за претходне две године, којих је било 27. Следећи Суд по броју примљених захтева је Краљево 51, што је опет

знатно више од броја примљених захтева за претходе две године, којих је било 35. Следи Прекршајни суд у Јагодини са 48 захтева, што је знатно мање када се погледа претходни период од две године, када је било поднетих захтева 518, што може управо да буде последица претходно поднетог великог броја ових захтева као и великог броја правоснажно окончаних поступака осуђујућим одлукама. **У овој години нису поднети захтеви у 10 судова од 31 суда, за које судове су прикупљени подаци.**

Најчешћи прекршаји обухваћени овом анализом су, по сада важећем Закону о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда, а не по Закону о рибарству, што значи да је нови закон потпуно ушао у примену, а реч је углавном о риболову физичких лица без дозволе, недопуштеном привредном риболову и стављању у промет бесправно уловљене рибе.

12. Закон о заштити од нејонизујућих зрачења

Закон о заштити од нејонизујућих зрачења уређује услове и мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора истих, осим заштите од професионалног излагања изворима нејонизујућих зрачења.

У посматраном периоду **није било поднетих захтева за покретање прекршајног поступка** по овом закону с разлогом, јер је прелазним и завршним одредбама прописана обавеза за привредно друштво, предузеће, друго правно лице и предузетника, који користе изворе нејонизујућих зрачења, да своје пословање ускладе са одредбама овог закона у року од три године од дана његовог ступања на снагу, а он је ступио на снагу маја 2009. године, као и остали закони из овог „сета“.

13. Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности

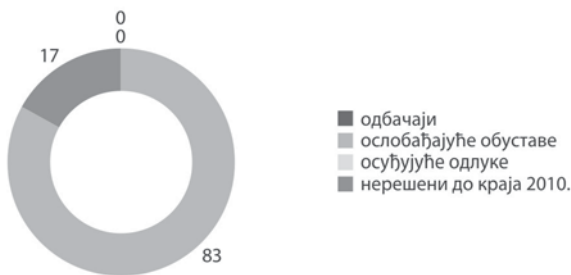
Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	—	—	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	1	2	—	1	—	1	—
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	—	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	—	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	—	—	—	—	—	—	—
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	—	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	—	—	—	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	—	—	—	—	—	—	—
28. Ваљево	—	—	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	—	—	—	—	—	—	—
31. Београд	4	4	—	4	—	—	—
УКУПНО	5	6	—	5	—	1	—

Овим законом прописују се мере заштите живота људи и здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства јонизујућих зрачења и мере нуклеарне сигурности при свим поступцима у вези са нуклеарним активностима и уређују се услови за обављање делатности са изворима јонизујућих зрачења и нуклеарним материјалима, као и управљање радиоактивним отпадом. Не односи се на јонизујућа зрачења природног порекла из свемира на нивоу тла, земљине коре и људског организма, ако таква зрачења нису промењена човековим деловањем. Не односи се ни на нуклеарне објекте чија је изградња забрањена посебним законом.

До 31.12.2010. године поднети су захтеви за покретање прекршајног поступка прекршајним судовима у **Београду (4)** и **Зрењанину (1)**, што је у **збиру 5**, а обухваћено је укупно **6 лица**. Одбачених захтева није било, **ослобађајућих** одлука било је **5**, а **један** предмет **није решен**.

Обзиром да је било 5 захтева за покретање прекршајног поступка и то у Суду у Зрењанину 1 којим су обухваћена два лица, а да је према табеларном приказу, баш у том Суду, донета једна (1) ослобађајућа одлука, а да је један (1) предмет остао нерешен, **очито да је извршено раздвајање поступка и да је по том захтеву донета одлука само у односу на једно (1) лице**.

У процентима је **решено 83%**, а **нерешено 17%** предмета.

У посматраном периоду **од 01.01.2011. до 30.06.2011. године није поднет ни један захтев** због прекршаја прописаних овим законом.

И по овом закону је прописана обавеза правних лица и предузетника да ускладе своје пословање са одредбама овог закона у року од три године од дана његовог ступања на снагу, што је прописано у прелазним и завршним одредбама, као и да ће се прописи за извршење овог закона донети у року од две године од дана његовог ступања на снагу, а да ће се до доношења тих прописа примењивати прописи који су донети за спровођење закона који је био на снази до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са његовим одредбама.

Напред изнето, очито представља разлог малог броја поднетих захтева за покретање прекршајног поступка, а и од тог малог броја донете су само ослобађајуће одлуке.

Поступањем противно одредбама овог закона субјекти права чине како привредне преступе, тако и прекршаје за које су прописане високе новчане казне, а за одговорно лице, предузетника и физичко лице, алтернативно и казна затвора, а дата је могућност да се уз казну привредном друштву или другом правном лицу изрекне и заштитна мера забране вршења одређених делатности до једне године, предузетнику или физичком лицу до три године, а одговорном лицу забрана вршења одређених послова у трајању до једне године, па је могуће да је то узрок, као и сама природа прекршаја, да у посматраном периоду није било поднетих захтева за покретање прекршајног поступка.

14. Закон о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и његовом уништавању

Овим законом прописују се забране и ограничења развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и хемијских супстанци које служе за производњу тог оружја, начини и услови управљања хемијским супстанцама са двоструком наменом, што обухвата њихову производњу, прераду, коришћење и складиштење, у складу са потврђеном Конвенцијом о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и о његовом уништавању („Сл. лист СРС – Међународни уговори”, бр.2/00) – у даљем тексту: Конвенција, као и надзор над спровођењем овог закона.

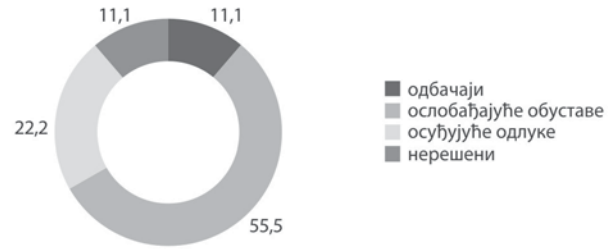
По овом закону није било поднетих захтева за покретање прекршајног поступка у посматраном периоду, што је и разумљиво, имајући у виду природу прекршаја.

15. Закон о хемикалијама

Табеларни приказ примене овог закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон о хемикалијама	Број захтева примљених од 01.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев одбачен до 31.12.2010. год	Број предмета у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одлука, поступак обустављен	Број предмета правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	—	—	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	—	—	—	—	—	—	—
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	—	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	—	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	—	—	—	—	—	—	—
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	—	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	—	—	—	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	9	9	1	5	2	1	—
28. Ваљево	—	—	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	—	—	—	—	—	—	—
31. Београд	—	—	—	—	—	—	—
УКУПНО	9	9	1	5	2	1	—

Овим законом уређује се интегрисано управљање хемикалијама, класификација, паковање и обележавање хемикалија, интегрални регистар хемикалија и регистар хемикалија које су стављене у промет, ограничења и забране производње, стављања у промет и коришћења хемикалија, увоз и извоз одређених опасних хемикалија, дозволе за обављање делатности промета и дозволе за коришћење нарочито опасних хемикалија, стављање у промет детергента, систематско праћење хемикалија, доступност података, надзор и друга питања од значаја за управљање хемикалијама. Закон се заснива на начелу предострожности и начелу да произвођач, увозник или даљи корисник производи, ставља у промет и користи хемикалије тако да нема непожељних ефеката по здравље људи и животну средину.

По овом закону **поднето је 9** захтева за покретање прекршајног поступка у посматраном периоду, којима је обухваћено **9 лица**. **Одбачен је 1** захтев што је у процентима **11,1%**, донето је **5 ослобађајућих** одлука или **55,5%**, а **осуђујуће 2** или **22,2%**. Остао је **нерешен 1** предмет или **11,1%**.

Интересантан је податак да су **сви захтеви** до 31.12.2010. године поднети **Прекршајном суду у Јагодини** и да је **једино том суду поднет 1 захтев у 2011. години**.

Сигурно је да напред изнета чињеница не указује на то да су прекршаји по овом закону чињени само на подручју Прекршајног суда у Јагодини, већ да је само у том граду вршена контрола примене овог закона.

Из напред дате анализе по поднетим захтевима за покретање прекршајног поступка произилази да је од **укупно поднетих захтева, захтева по Закону о шумама чак 59,86% а онда по Закону о рибарству и Закону о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда 20,58%. Затим следе прекршаји по Закону о заштити животне средине и то 8,43% и Закону о водама 6,69%.** Остали закони, осим Закона о биоцидним производима и Закона о забрани развоја,

производње, складиштења и употребе хемијског оружја и његовом уништавању, по којима није било поднетих захтева, заступљени су у укупном проценту од 4,38%, што је незнатно у односу на укупан број поднетих захтева.

Табеларни приказ примене свих закона у периоду 01.01.2009. до 31.12.2010. године по судовима

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Закон	Број захтева примљених од 1.01.2009. до 31.12.2010.	Број лица обухваћених законом	Број предмета у којима је захтев права н. одбачен до 31.12.2010. год	Број предм. у којима је до 31.12.2010. донета ослобађ. одл. ука пост. обустављен	Број предм. правоснажно окончаних осудом до 31.12.2010.	Број нерешених предмета на дан 31.12.2010. год	Број захтева примљених од 01.01.2011. до 30.06.2011.
Закон о заштити животне средине	485	690	36	92	174	185	55
Закон о процени утицаја на жив. средину	21	31		2	3	15	1
Закон о заштити природе	45	58	4	7	11	22	19
Закон о заштити ваздуха	21	23			3	14	2
Закон о заштити од буке у жив. средини	92	103	2	10	13	47	16
Закон о водама	385	472	22	53	195	135	66
Закон о шумама	3441	3724	52	534	1922	945	607
Закон о управљању отпадом	60	79		8	35	17	12
Закон о амбалажи и амбалажном отпаду	4	5			3	1	3
Закон о биоцидним производима							
Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда	1183	1195	50	149	496	454	380
Закон о заштити од нејонизујућих зрачења							
Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарне сигурности	2	4	1	1		1	
Закон о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и његовом уништавању	—	—	—	—	—	—	—
Закон о хемикалијама	9	9	1	5	2	1	
УКУПНО	5748	6393	168	861	2857	1837	1161

Ови подаци намећу питање да ли је мали број поднетих захтева последица рада подносилаца захтева за покретање прекршајног поступка или се ради о одговорним грађанима у неким областима и изражено неодговорно-противправно поступање истих у другим областима.

Рекло би се да очигледно јача еколошка свест, не само у институцијама система, него и код грађана у целини и да се све више обраћа пажња на заштиту земљишта,

воде и ваздуха, а посебно на заштиту здравља људи, због развоја делатности које имају негативне последице на средину, па тиме и на људе, али свакако не у тој мери да су субјекти права до те мере одговорни да се у свему придржавају свих одредаба ових закона. Свакако да има и оних оправдавајућих фактора који су утицали на број поднетих захтева, а који се односе на одложено примену појединих закона после ступања на снагу истих, а о којима је било напред речи.

Табеларни приказ заступљености предмета по законима (предмети примљени од 1.1. 2009. до 31.12.2010.)

1.	2.	3.	4.
Закон	Укупан број предмета по свим законима	Број предмета по закону	Процент заступљености
Закон о заштити животне средине	5748	485	8,43
Закон о процени утицаја на жив. средину	5748	21	0,36
Закон о заштити природе	5748	45	0,78
Закон о заштити ваздуха	5748	21	0,36
Закон о заштити од буке у жив. средини	5748	92	1,60
Закон о водама	5748	385	6,69
Закон о шумама	5748	3441	59,86
Закон о управљању отпадом	5748	60	
Закон о амбалажи и амбалажном отпаду	5748	4	0,06
Закон о биоцидним производима	5748		
Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда	5748	1183	20,58
Закон о заштити од нејонизујућих зрачења	5748		
Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарне сигурности	5748	2	0,01
Закон о забрани развоја, производње, складиштења и употребе хемијског оружја и његовом уништавању	5748	—	—
Закон о хемикалијама	5748	9	0,16
УКУПНО	5748	5748	100%

1. Физичка лица

Физичким лицима је укупно изречено, за прекршаје из сета еколошких закона, **165 опомена** што је **5,74%** у односу на **укупан број изречених санкција, којих је било 2872, новчаних казни до 50.000 динара 2659** или **92,58%**, **новчаних казни од 50.000 до 150.000 динара 47** или **0,16%**, а **преко 150.000 динара само 1 казна** или **0,03%**, док није изречена **ни једна казна затвора** иако је та казна алтернативно прописана са новчаном казном по Закону о заштити животне средине, Закону о управљању отпадом,

Закону о амбалажи и амбалажном отпаду, Закону о заштити од буке, Закону о заштити природе и Закону о забрани развоја производње, складиштења и употребе хемијског оружја и његовом уништавању. **Изречена је заштитна мера одузимања предмета у 436 случајева, и то највише у Прекршајном суду у Јагодини**, што је последица великог броја поднетих захтева за покретање прекршајног поступка по Закону о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда, за које прекршаје је дата могућност и изрицања ове заштитне

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Судови	Опомена	Новчана казна до 50.000 динара	Новчана казна од 50.000 до 150.000 динара	Новчана казна преко 150.000 динара	Затвор	Заштитна мера	
						Одузимање предмета	Јавно објављене пресуде
1. Рума	1	5	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	12	—	—	—	7	—
3. Сента	1	20	—	—	—	18	—
4. Суботица	—	3	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	1	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	40	—	—	—	26	—
7. Бечеј	—	15	—	—	—	6	—
8. Нови Сад	4	30	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	—	11	—	—	—	5	—
10. Сремска Митровица	1	21	—	—	—	1	—
11. Прокупље	20	275	1	—	—	132	—
12. Лесковац	14	122	2	—	—	—	—
13. Пирот	19	290	—	—	—	2	—
14. Ниш	24	395	—	—	—	—	—
15. Пожега	4	241	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	4	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	4	4	—	—	—	3	—
18. Рашка	—	3	—	—	—	—	—
19. Шабац	1	95	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	4	118	6	1	—	—	—
22. Краљево	11	108	—	—	—	—	—
23. Смедерево	6	66	—	—	—	14	—
24. Трстеник	1	45	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	3	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	19	297	38	—	—	220	—
28. Ваљево	6	203	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	2	—	—	—	2	—
30. Лозница	23	173	—	—	—	—	—
31. Београд	2	57	—	—	—	—	—
УКУПНО	165	2659	47	1	—	436	—

2. Предузетници

мере. Неупоредиво највећи број изречених новчаних казни до 50.000 динара физичким лицима је најчешће условљен материјалним стањем окривљених, што не би требало да буде од пресудног значаја код одмеравања казне, обзиром на природу ових прекршаја и могуће последице које погађају ширу друштвену заједницу.

Кажњених предузетника је било, у посматраном периоду, само 4 и то новчаним казнама до 50.000 динара или у процентима 57,14% и изречене су 3 опомене, што је у процентима 42,86%. Обзиром на број закона којима су обухваћени и предузетници, као субјекти права који могу учинити прекршаје по истима, напред наведени подаци се чине невероватним, како по броју поднетих захтева, тако и по врсти и висини изречених казни, тим пре што је у великом проценту уместо казни изречена опомена.

1. Судови	2. опомена	3. Новчана казна до 50.000 динара	4. Новчана казна од 50.000 до 150.000 динара	5. Новчана казна преко 150.000 динара	6. Затвор	7. Заштитна мера		8.
						Одузимање предмета	Јавно објављене пресуде	
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	—	2	—	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	2	1	—	—	—	—	—	—
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	—	—	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Пирот	—	—	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	—	—	—	—	—	—	—	—
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	—	—	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	—	—	—	—	—	—
23. Смедерево	—	—	—	—	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	—	—	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	—	—	—	—	—	—	—	—
28. Ваљево	1	1	—	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	—	—	—	—	—	—	—	—
31. Београд	—	—	—	—	—	—	—	—
УКУПНО	3	4	—	—	—	—	—	—

3. Правна лица

Правним лицима је укупно изречено **28 опомена** или **23,53%**, **новчаних казни до 50.000 динара 66** или **55,46%**, **новчаних казни од 50.000 до 150.000 динара 16** или **13,44%** и **новчаних казни преко 150.000 динара 9** или **7,56%**, а само у једном случају је изречена **заштитна мера одузимања предмета**. Очигледно да је и правним лицима, у највећем броју случајева, тачније у **78,99%** изречена **минимално прописана казна или опомена**, а у незнатном броју новчане казне у већим износима.

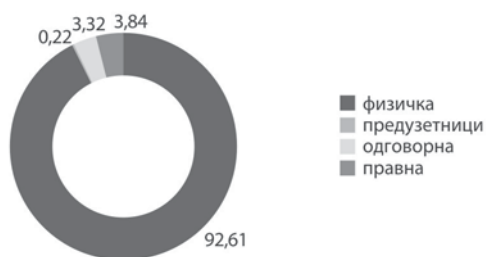
1. Судови	2. Опомена	3. Новчана казна до 50.000 динара	4. Новчана казна од 50.000 до 150.000 динара	5. Новчана казна преко 150.000 динара	6. Затвор	7. Заштитна мера	
						Одузимање предмета	Јавно објављене пресуде
1. Рума	—	—	—	1	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	1	—	—	1	—	—	—
5. Кикинда	—	1	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	—	1	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	—	1	—	1	—	—	—
10. Сремска Митровица	—	—	1	—	—	—	—
11. Прокупље	3	1	1	—	—	—	—
12. Лесковац	2	30	2	—	—	—	—
13. Пирот	7	6	2	—	—	1	—
14. Ниш	11	6	4	3	—	—	—
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—
17. Приљеполје	—	1	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	—	1	—	—	—
23. Смедерево	—	3	3	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	2	2	—	—	—	—	—
27. Јагодина	—	1	1	—	—	—	—
28. Ваљево	—	2	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	—	—	—	—	—	—	—
31. Београд	1	10	2	2	—	1	—
УКУПНО	28	66	16	9	—	2	—

4. Одговорна лица

Одговорним лицима је изречено **28 опомена** што је у процентима **27,18%**, **77 новчаних казни до 50.000 динара** или **69,90%** и **3 новчане казне од 50.000 до 150.000 динара** или **2,91%**.

И код одговорних лица се понавља исти случај као и са физичким лицима, предузетницима и правним лицима, јер су **опомене и новчане казне до 50.000 динара изречене у 97,08%**, а само у **2,91%** новчана казна од **50.000 до 150.000 динара**, а при том није изречена ни једна заштитна мера забране обављања послова.

1. Судови	2. опомена	3. Новчана казна до 50.000 динара	4. Новчана казна од 50.000 до 150.000 динара	5. Новчана казна преко 150.000 динара	6. Затвор	7. Заштитна мера		8.
						Одузимање предмета	Јавно објављене пресуде	
1. Рума	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Панчево	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Сента	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Суботица	1	1	—	—	—	—	—	—
5. Кикинда	—	1	—	—	—	—	—	—
6. Сомбор	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Бечеј	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Нови Сад	—	1	—	—	—	—	—	—
9. Зрењанин	—	2	—	—	—	—	—	—
10. Сремска Митровица	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Прокупље	3	2	—	—	—	—	—	—
12. Лесковац	3	33	1	—	—	—	—	—
13. Пирот	7	8	—	—	—	—	—	—
14. Ниш	11	13	—	—	—	—	—	—
15. Пожега	—	—	—	—	—	—	—	—
16. Нови Пазар	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Прилепоље	—	1	—	—	—	—	—	—
18. Рашка	—	—	—	—	—	—	—	—
19. Шабац	—	—	—	—	—	—	—	—
20. Крагујевац	—	—	—	—	—	—	—	—
21. Чачак	—	—	—	—	—	—	—	—
22. Краљево	—	—	1	—	—	—	—	—
23. Смедерево	—	—	—	—	—	—	—	—
24. Трстеник	—	—	—	—	—	—	—	—
25. Лазаревац	—	—	—	—	—	—	—	—
26. Горњи Милановац	2	2	—	—	—	—	—	—
27. Јагодина	—	1	1	—	—	—	—	—
28. Ваљево	—	2	—	—	—	—	—	—
29. Обреновац	—	—	—	—	—	—	—	—
30. Лозница	1	1	—	—	—	—	—	—
31. Београд	—	4	—	—	—	—	—	—
УКУПНО	28	72	3	—	—	—	—	—

Физичким лицима изречено је опомена и казни у односу на број свих других лица у проценту од 92,61%, предузетницима у 0,22%, правним лицима у 3,84%, а одговорним лицима у 3,32%.

Опомене су изречене у 7,16%, рачунајући све субјекте права, новчане казне до 50.000 динара у 90,38%, новчане казне од 50.000 до 150.000 динара у 2,13% и преко 150.000 динара само 0,32%.

Закључци

1. Доношење закона из области животне средине, тзв „сета еколошких закона“ и њихова примена је био један од услова за кандидатуру наше земље за чланство у Европској унији, а заправо прави разлог је заштита све више угрожене животне средине коју једино имамо сви ми заједно и чија заштита је услов за наш опстанак на Земљи. То је био преломни тренутак за промену односа свих према животној средини, јер је до недавно ова област била запостављена и овом врстом заштите су се бавиле само надлежне институције (еколошке и друге инспекције);
2. Релативно мањи број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка у овој области у посматраном периоду од 01. јануара 2009. до 31. децембра 2010. године се, донекле, може оправдати из разлога што су ови закони донети у мају месецу 2009. године, као и због одложене примене закона и обавезе доношења подзаконских аката и других обавеза прописаних прелазним и завршним одредбама сваког од закона из ове области, али не и чињеница да је по једном закону број поднетих захтева неупоредиво већи у једним градовима и општинама у односу на друге, што говори о томе да ипак није у свим крајевима наше земље на бар приближно једнак и прави начин вршена контрола примене овако значајних закона;
3. Подаци о броју одбачених захтева за покретање прекршајног поступка, донетих решења о обустави прекршајног поступка и ослобађајућих пресуда је последица најчешће неуредних захтева и неадекватних поднетих и предложених доказа од стране подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка, па је из тог разлога потребно додатно ангажовање подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка како би се овај број смањио у корист осуђујућих пресуда, посебно из разлога што се тим одлукама шаље погрешна порука потенцијалним учиниоцима прекршаја из ове области;
4. Број правоснажно осуђујућих одлука показује већу активност прекршајних судова у овој области, што је свакако за похвалу, али у тим одлукама дат је допринос и од стране подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка у којим предметима су поднети сигурно и уредни захтеви за покретање прекршајног поступка и свакако приложени и адекватни докази, јер у супротном поступак не би био окончан на овај начин;
5. Број нерешених предмета из ове области може бити последица великог броја других предмета у прекршајним судовима, а и нова организација судова и велики број законских прописа донетих у овом периоду, зашта је било потребно време прилагођавања, али и други разлози који се односе на квалитет захтева за покретање прекршајног поступка и поднетих и предложених доказа, као и непоступања других органа (недостављање писмена окривљенима и сведоцима, непоступање Министарства унутрашњих послова по наредбама суда и тако даље), а што све онемогућава суд да донесе одлуку;
6. Ово истраживање је показало и да је поднет незнатан број захтева за покретање прекршајног поступка против правних и одговорних лица и предузетника, посебно у односу на број поднетих захтева против физичких лица, и ако је овим законима прописан већи број прекршаја из ове области који се односе на те субјекте права, што није, претпоставља се, последица само велике дисциплине тих субјеката права и невршења прекршаја, већ пре недовољног предузимања активности везаних за откривање ових прекршаја и подношења захтева против учиниоца прекршаја од стране овлашћених подносиоца. Овде треба имати у виду и чињеницу да су ови субјекти права често већи загађивачи животне средине од физичких лица;
7. Позитиван ефекат обука судија, тужиоца и инспектора тек ће се видети, надамо се, у наредном периоду, па у том смислу треба спроводити истраживање и даље, као и наставити са интезивном обуком свих учесника у прекршајном поступку;
8. Како би се утицало на подизање свести код грађана о значају чувања животне средине нису свакако довољне само активности надлежних органа, посебно судова, па је у том смислу неопходно свакодневно учешће свих медија, у виду заступљености тема и проблема из ове области, као и настављање позитивне праксе представљања у медијима активности из ове области преко истакнутих личности из јавног живота, као што су познате активности у овој области Новака Ђоковића и настављање акције „Очистимо Србију“, која треба да буде стална, а како би се ове теме држале у јавности константно до подизања одређеног нивоа свести грађана, до нивоа који је карактеристичан за високо развијене земље Европске уније;
9. Ово је био кратак период да би се дала поуздана процена будућих трендова, али даје довољно основа да ће ићи све у позитивном правцу.

Септембар 2011.

